

BINNENLANDSE VEILIGHEIDSDIENST

MAANDOVERZICHT

No. 7-8 -1957

B I N N E N L A N D S E V E I L I G H E I D S D I E N S T.V E R T R O U W E L I J KMaandoverzicht no. 7/8 - juli/aug. 1957.(Tijdvak 1-7-'57 t/m 31-8-'57)I N H O U D.

I. <u>Communisme Internationaal.</u>	blz. 1 - 9
De machtsverschuivingen in de Sowjet-Unie.	1 - 2
Partijresolutie C.C. van de CPSU tegen "anti-partijgroep", aanvallen op MALENKOW e.a.	2
De "Leningrad-affaire" opgerakeld.	2 - 3
Nieuw Partij-presidium	7
Relatie Moskou-Belgrado.	9
II. <u>Activiteiten van de CPN en haar hulporganisaties.</u>	10 - 32
Snelle reactie van de CPN-leiding op politieke verande- ringen in de USSR.	10 - 12
Betuiging van trouw aan CPSU in een verklaring van het partijbestuur der CPN.	11
Het conflict in het partijbestuur; breuk voorkomen	12 - 14
Communistische commentaren op artikel van prof. dr. J. TINBERGEN in het kader van de strijd tegen het poli- tieke isolement.	14 - 16
CPN-agitatie tegen huurverhoging	16 - 17
Partij-invloed in talrijke anti-huurverhogingscomité's . .	17
Actie tegen Duitse herbewapening	17 - 18
Partij-resoluties over "De Waarheid" en "Politiek en Cultuur"	18 - 19
Het 11e Waarheid-Zomerfeest.	19 - 20
CPN-partijbestuurders achter het IJzeren Gordijn.	20 - 21
Vredesbeweging - Na de Colombo-conferentie	22
A.A.-conferentie te Tokio; Nederlandse arts als gedele- geerde	22 - 23
Ruim 700 jongeren uit Nederland bezochten het 6e Wereld- jeugdfestival te Moskou.	24 - 25

ANJV-propaganda voor verkorte militaire diensttijd 26
 in Nederland. . . . . 26 - 27
 Nieuwe functionarissen OPSJ . . . . . 26 - 27
 Nederlands comité van aanbeveling in prijsvraag voor
 Auschwitz-monument. 28
 Vakbeweging - Manifest EVC tegen herstel samenwerking in
 Unie-verband. 29
 Verkiezingen ondernemingsraad Hoogovens IJmuiden. . . . . 29 - 30
 Buitenlandse reizen EVC-bestuurders 31

III. Overige groeperingen. 32 - 38

De Derde Weg en het communistische jeugdfestival in
 Moskou. . . . . 32 - 35
 "Hinag"-activiteiten. . . . . 35 - 37

IV. Activiteiten van Indonesiërs etc. 38 - 39

Herdenking twaalfde verjaardag stichting R.I. 38
 Vertrek naar Indonesië van P.I.-hoofdbestuurder 38
 Stichting organisatie van in Europa studerende Indonesiërs. 39

Agenda.

Stakingen. (opgave over de maanden juli en augustus 1957).

* * *

HOOFDSTUK I - COMMUNISME INTERNATIONAAL.

De Sowjet-Unie - Machtsverschuivingen.

Het wegzuiveren van "de anti-partijgroep van G.M. MALENKOW, L.M. KAGANOWITSJ en V.M. MOLOTOW" en van D.T. SJEPLOW, "die zich bij hen aansloot", werd op 3 juli j.l. te Moskou officieel bekend gemaakt. De overinnars, met 1e partijsecretaris N.S. CHROESTSJOW aan de spits, spreken in de desbetreffende resolutie van het Centraal Comité van de CPSU over fractievorming tegen "de leninistische eenheid" van de partij. De betrokkenen zijn tesamen als een soort politieke eenheid veroordeeld, ongeacht hun verschil van opvattingen onderling.

In de twee maanden, die inmiddels verstreken na hun verwijdering uit leidende partij- en regeringsfuncties, zijn de officiële beoordelingen van hun persoon uiteenlopend van aard geweest.

SJEPLOW is misprezen als een overloper en opportunist. Hij heeft politiek op het verkeerde paard gewed. Vooral van de kant van CHROESTSJOW, zijn vroegere beschermer, treft hem nu wrevel en minachting.

KAGANOWITSJ en MOLOTOW heten kameraden, die de tekenen des tijds niet meer verstonden door hun "conservatisme" en "dogmatisme". Zij hadden zich daardoor buiten de politieke realiteit geplaatst. Aldus afgedankt als een topfiguur is MOLOTOW eind augustus j.l. benoemd tot ambassadeur bij de Mongoolse Volksrepubliek. Zijn toekomstige standplaats Ulanbator is 4800 kilometer oostelijk van Moskou gelegen, tussen Siberië en communistisch China.

Ten opzichte van de persoon van MALENKOW liggen de zaken scherper en ongunstiger. Het Kremlin heeft hem kort na de politieke degradatie benoemd tot directeur van een groot energiebedrijf in Oost-Kazakhstan, 3000 kilometer van Moskou verwijderd.

Het is nog steeds onzeker of MALENKOW zich daarheen heeft kunnen of willen begeven.

De machthebbers van de Sowjet-Unie - inzonderheid CHROESTSJOW, maarschalk ZJOEKOW en SJWERNIK - hebben tegen MALENKOW

reeds in de eerste weken na de zuivering de scherpste verwijten van persoonlijke aard gelanceerd. De grimmigheid van deze aanvallen duidt er op, dat men een kennelijk gevreesde tegenstander zoveel doenlijk van zijn populariteit wil beroven.

De partijresolutie van 29-6-57.

Deze eerder genoemde, op 3 juli bekend gemaakte resolutie tegen de "anti-partijgroep" werd mede ondertekend door de veroordeelden, uitgezonderd MOLOTOW, die er zijn signatuur aan onthield. De tekst heeft een partijpolitiek zakelijk karakter. Scheldwoorden en emotionele dreigementen ontbreken in dit document. Hij zuiveringen onder Stalin waren zij daarin gemeengoed.

De resolutie vermeldt, dat in de laatste 3 of 4 jaren door de anti-partijgroep constant, rechtstreeks en indirect, oppositie is gevoerd tegen het beleid van de CPSU, zoals dit uiteindelijk was vastgelegd in de besluiten van het XXe Partijcongres (februari 1956).

Men is voorshands niet zover gegaan de schuldigen uit de partij te stoten, ofschoon wat later wel een suggestie in die richting is gedaan door niemand minder dan de nieuwe leden van het partijpresidium, maarschalk ZJOEKOW en de voorzitter van de partijcontrôle-commissie, SJWERNIK.

In een rede medio juli 1957 tijdens een vlootdag te Leningrad afgestoken constateerde de maarschalk, dat de leden van de anti-partijgroep niet alleen het recht hadden verspeeld om als leiders van partij en staat op te treden, maar zelfs op de titel van volwaardige leden van de communistische partij. ZJOEKOW herinnerde in deze rede aan de zeer laakbare rol, die speciaal MALENKOW volgens hem in de "Leningrad-affaire" had gespeeld.

De "Leningrad-affaire" opgerakeld.

Een stalinistisch zuiveringsproces uit de jaren 1948-'49, de zgn. Leningrad-affaire, dient blijkbaar als opstap voor de campagne tegen de anti-partijgroep, maar wel speciaal tegen MALENKOW, die thans als de kwade genius daarin wordt voorgesteld. Hij wordt verantwoordelijk geacht voor praktijken, die

hebben geleid tot het liquideren van figuren als WOSNESSENSKI, eertijds politburo-lid en leider van het staatsplan en van KOEZNETSOW, in die jaren een der partijsecretarissen, alsmede van een aantal locale partijfunctionarissen in Leningrad.

Zeker is, dat de "Leningrad-affaire" diende om verschillende naaste medewerkers buiten gevecht te stellen van de in augustus 1948 overleden Sowjet-leider ZJDANOW, eertijds STALIN's gunsteling, dus een politieke sta-in-de-weg voor MALENKOW.

De oppositie.

Blijkens de vermelding in de C.C.-resolutie van 29-6-57 had de "anti-partijgroep" haar oppositie gedurende de laatste 3 of 4 jaren gevoerd. Onheilspellend is, dat CHROESTSJOW en zijn medestanders thans openlijk in woord en geschrift verband leggen tussen de misdadige praktijken van Beria en "zijn bende" enerzijds en MALENKOW's verantwoordelijkheden in de "Leningrad-affaire" anderzijds.

De executie van ABAKOEMOW en enkele andere "zuiveraars" in de Leningrad-zaak - december 1954 - was achteraf beschouwd voor MALENKOW, toen nog aan het hoofd van de regering, een politiek bedenkelijke gebeurtenis.

Kort daarop, in februari 1955, trad MALENKOW terug als premier. Partijsecretaris CHROESTSJOW, die aanvankelijk de schuld voor de "Leningrad-affaire" op de schouders van Beria en zijn helpers had geladen, beweert nu, dat MALENKOW, "een willoos instrument in Beria's handen", STALIN kwalijk adviseerde en zijn eigen politiek voordeel zocht. Op deze wijze probeert CHROESTSJOW thans kennelijk om STALIN ten koste van MALENKOW's reputatie te dusculperen.

In het tijdvak van 1954/1957, waarin de oppositie zich zou hebben geroerd, verminderden de macht van MOLOTOW en KAGANOWITSJ. In de zitting van het Centraal Comité van de CPSU in juli 1955 werd MOLOTOW op ideologische gronden berispt, waarbij zijn tegenstribbelen inzake een politieke verzoening met Joegoslavië eveneens aan de orde kwam. In de nasleep daarvan werd zijn zelfkritiek in september 1955 aan de openbaarheid prijsgegeven. Aan de

vooravond van het in juni 1956 door maarschalk TITO afgelegde staatsbezoek aan de USSR werd MOLOTOW als Minister van Buitenlandse Zaken vervangen door CHROESTSJOW's toenmalige beschermeling SJEPILOW.

In de tweede helft van 1956 kon worden waargenomen, dat ook KAGANOWITSJ door enige degradaties in de sfeer van zijn werk als regeringsleider aan politieke invloed moet hebben ingeboet.

Polen en Hongarije.

De anti-partijgroep heeft zich in toenemende mate verzet tegen de haars inziens gevaarlijke ~~spreiding~~ van de déstalinisatie-campagne, die haar grote stimulans kreeg na de geheime rede van CHROESTSJOW aan het einde van het XXe Partijcongres. De schokkende oktober-gebeurtenissen in Polen en de november-opstand in Hongarije voerden eind 1956 naar een politieke kentering, die nadelig was voor CHROESTSJOW. In die periode schijnen MALENKOW, KAGANOWITSJ en MOLOTOW weer politieke invloed te hebben gewonnen. In hun beduchtheid voor een toenemende verzwakking van de machtspositie der Sowjet-Unie binnen en buiten het Sowjet-blok vonden zij eind 1956 medestanders onder hen, die de déstalinisatie aanvankelijk hadden gesteund.

Prestige-schommelingen.

In december '56/ januari '57 heeft CHROESTSJOW kennelijk dermate aan politiek gezag ingeboet, dat de geruchten over zijn aanstaande degradatie of val hand over hand toenamen. Opvallend was, dat MALENKOW in januari 1957 met CHROESTSJOW deelnam aan het overleg van 5 oosteuropese communistische partijen te Boedapest.

Kort voor Kerstmis 1956 had het Centraal Comité van de CPSU beraadslaagd over de toenemende economische moeilijkheden waarmede de USSR te kampen had. Met verbeterde energie heeft de 1e partijsecretaris zich sindsdien tegen het voor hem ongunstig geworden politieke getij gekeerd. Hij moet er zich van bewust zijn geweest, dat slechts nieuwe en stoutmoedige initiatieven zijnerzijds de situatie nog zouden kunnen redden.

CHROESTSJOW ging, zoals bekend, inderdaad tot een groot-scheepse tegenaanval over. Hij diende zijn ontwerpen in voor het décentraliseren van de Sowjet-Russische industrie, gepaard gaande aan het opheffen van een beduidend aantal in Moskou gevestigde centrale Ministeries.

Het verzet daartegen kwam in de eerste plaats van de kant dergenen, die hun bevoorrechte bureaucratische posities in de Russische hoofdstad bedreigd zagen.

CHROESTSJOW nam met zijn décentralisatieplan, dat hij met ingang van 1 juli 1957 in grote trekken in praktijk gebracht wilde zien, een reusachtig economisch en politiek risico. De Opperste Sowjet heeft in haar zitting van april/mei 1957 aan CHROESTSJOW's plannen haar fiat verleend. De eerste partijsecretaris, - die toch reeds kon steunen op de regionale partijfunctionarissen, in vele gevallen door hem benoemd of bevorderd - wist zich met zijn décentralisatieplannen verzekerd van hun niet te versmaden ruggesteun. Hun machtspositie zou immers door de economische reorganisatie nog toenemen.

Ook op het gebied van de landbouw en de veeteelt heeft de partijsecretaris zich niet onbetuigd gelaten. Zijn actie voor de ontginning van de landbouwgebieden in Kazakhstan en Siberië werd, zoals bekend, in 1956 een groot succes, mede door uitzonderlijk gunstige weersomstandigheden.

CHROESTSJOW wil nu de melk-, boter- en vleesproductie per hoofd der bevolking dusdanig opvoeren, dat de Verenigde Staten van Noord-Amerika binnenkort zullen worden voorbijgestreefd. Hiermede moeten de consumenten, d.w.z. de brede bevolkingslagen, worden gepaaid. Het is politiek veelzeggend, dat Moskou terstond na de jongste zuivering een besluit afkondigde van het Centraal Comité van de CPSU en van de Ministerraad van de USSR betreffende afschaffing van de gedwongen leveranties van landbouwprodukten van de privégronden der gecollectiviseerde boeren, alsmede van fabrieksarbeiders en employé's, zulks met ingang van 1 januari 1958.

De agrarische vraagstukken voor de gehele bevolking van Sowjet-Rusland zijn hiermede vanzelfsprekend niet opgelost, evenmin als de nog steeds nijpende achterstand in de volkshuisvesting.

Hier liggen problemen waarmede MALENKOW reeds als premier te kampen had. Deze wilde destijds aan de belangen van de zware industrie tornen om de produktie van consumptie-goederen in een nabije toekomst op te voeren en tevens het woningbouw-volume te vergroten. Juist deze voornemens brachten MALENKOW in moeilijkheden. Zij werden door zijn opponenten uitgebuit om hem in februari 1955 te dwingen terug te treden als voorzitter van de Ministeraad van de USSR.

Bij de tegenwoordige koers blijft het accent op de zware industrie liggen met alle daaraan voor de bevolking verbonden ongerief.

Communistische persreacties.

De zuivering van juni 1957 kwam ditmaal voor de communistische partijen buiten het Sowjet-blok niet geheel onverwacht. Kennelijk werden de leidingen dezer partijen tevoren ingelicht. Dientengevolge ontbrak ditmaal de verwarring, waarvan de internationale communistische pers bijvoorbeeld een jaar geleden blijk had gegeven na de Amerikaanse publicatie over de befaamde "geheime" rede van CHROESTSJOW.

Inmiddels is uit verschillende communistische persverslagen ondubbelzinnig naar voren gekomen, dat CHROESTSJOW in de vergaderingen van het presidium (17, 18 of 19 juni 1957) enige malen een duidelijke nederlaag heeft geleden. Zijn invloed als eerste partijsecretaris, met een aanzienlijke aanhang in het Centraal Comité, heeft hem uiteindelijk van de politieke ondergang gered. Hij heeft immers kans gezien de belangrijke beslissingen, die zijn vijanden in het presidium wilden nemen, te doen vrijdelen door het Centraal Comité.

In de zitting van het partijpresidium hadden de 4 (later) uitgestoten leiders een algemene politieke aanval op de partijsecretaris geopend, zo blijkt o.m. uit het verslag dienaangaande in het Italiaanse communistenblad "L'Unita" opgenomen. Zij diskwalificeerden de politiek van CHROESTSJOW als trotskistisch en opportunistisch en eisten wijzigingen in de bezetting van het partijsecretariaat en de regering. Zij legden een gereedgemaakte

lijst van kandidaten voor, waarover zij onmiddellijke stemming door het presidium vroegen.

Uit verschillende verslagen van de communistische pers is gebleken, dat het Centraal Comité van 22 tot 29 juni j.l. bijeen was en dat daar een harde strijd is gevoerd. De ontwikkeling der gebeurtenissen in die bijeenkomsten heeft onmiskenbaar aangetoond, dat dit massale college gretig gebruik heeft gemaakt van de sinds Stalin's dood weer gehanteerde bevoegdheden.

Hoe groot de persoonlijke triomf van CHROESTSJOW ook moge zijn, toch is hij door deze overwinning geen "tweede Stalin" geworden. Uit deze verbitterd geleverde, nog niet beëindigde machtsstrijd is geen "monolitische" partijleiding tevoorschijn getreden. Er blijven machten en invloeden werkzaam, die het niet in alle opzichten eens zijn met het beleid van CHROESTSJOW. Daarbij dient mede aan de positie van het Sowjet-leger te worden gedacht.

Nieuw partijpresidium.

Het presidium van het Centraal Comité van de CPSU, waarvan de reorganisatie op 3 juli officieel bekend werd gemaakt, is van 11 tot 15 leden vergroot. In de nieuwe samenstelling is het aantal candidaat-leden (plaatsvervangers) van 6 op 9 gebracht.

Stalin had het presidium (destijds nog politburo geheten) in het najaar van 1952 aanmerkelijk uitgebreid, blijkbaar met de bedoeling aldus zijn verdeel- en heerstaktiek nog gemakkelijker toe te passen. Het Centraal Comité had hij tevoren reeds tot machteloosheid gedoemd, zoals N.S. CHROESTSJOW in zijn geheime rede van februari 1956 onthulde. Terstond na de dood van Stalin, op 5 maart 1953, besloten zijn opvolgers, i.c. de "collectieve" leiding, het partijpresidium in te krimpen tot 10 man. Reeds op 26 juni werd Beria door het "college" geëlimineerd. Aan het einde van het XXe partijcongres in februari 1956 telde het presidium 11 volwaardige leden. Eerst bij de jongste zuivering werd het, zoals hiervoren vermeld, tot 15 leden verruimd.

Met MALENKOW, MOLOTOW en KAGANOWITSJ zijn nog twee belangrijke figuren als volwaardige leden van het presidium verwijderd, t.w. de economische deskundigen M.G. PERVOEKHIN en M.Z. SABOEROW.

Eerstgenoemde is gedegradeerd tot candidaatlid van het presidium, SABOEROW maakt van dit hoge bestuurslichaam thans geen deel meer uit. Op geen van beiden is openlijke kritiek uitgeoefend. Wel zijn zij, evenals de voren genoemden, ontheven van hun ministeriële functies. Aangenomen wordt, dat zij zich wel tegen de politiek van CHROESTSJOW hebben gekeerd, maar geen deel hebben genomen aan de fractievorming van de zgn. anti-partijgroep.

Buitenlandse politieke koers.

Velen hadden in het Westen de verwachting uitgesproken, dat de jongste zuivering in de Sowjet-Unie de positie van de stalinistische partij- en regeringsleiders, onder andere in Oost-Duitsland en Tsjechoslowakije, zou schokken. Het tegendeel is het geval gebleken. Vrij kort na de juni-gebeurtenissen op het Kremlin begaf CHROESTSJOW zich - ofschoon wat later dan oorspronkelijk vastgesteld - in gezelschap van premier BOELGANIN naar Praag. Ruim een maand later verscheen de Russische eerste partij-secretaris als gast in de Duitse Democratische Republiek, ditmaal niet vergezeld van BOELGANIN (wat enig politiek opzien baarde) maar van MIKOJAN. Deze officiële bezoeken hebben de gastheren van de Sowjet-Russische leiders een versterking van hun officiële positie opgeleverd, waarbij CHROESTSJOW zich tegenover hen in vriendelijkheden uitputte, die vaak vergezeld gingen van bruuske uitvallen tegen de "westerse imperialisten".

Zuiveringen elders.

De zuiveringen in Bulgarije en Roemenië, die op de ingreep in Moskou volgden, hebben een minder duidelijke politieke strekking. In beide satellietstaten zijn juist enige "nationaal-communistische" of liberaliserende elementen weggewerkt. Men neemt aan, dat het accent van de zuivering in die landen mede in het persoonlijke vlak heeft gelegen.

Moskou-Belgrado.

Voor maarschalk TITO kan de gang van zaken in Bulgarije en Roemenië een aanwijzing temeer zijn om geen al te grote resultaten te verwachten van het in juli 1957 weer opgenomen persoonlijke contact met CHROESTSJOW, dat in Roemenië plaats vond. De Sowjet-Russische leider vaart ten opzichte van president TITO kennelijk een voorzichtig en geresigneerde koers. Ideologisch is de kloof wellicht versmald maar niet overbrugd.

In de sfeer van de materiële belangen is er wel enige ontspanning gekomen. Belgrado krijgt uiteindelijk nog Sowjet-Russische financiering voor de bouw van een aluminium-industrie en twee kunstmestfabrieken. Het moet daarbij echter nog enkele jaren geduld oefenen. Blijkbaar wendt Moskou de belangen van de eigen zware industrie met voorrang te behartigen.

De politieke afspraak bij de ontmoeting CHROESTSJOW-TITO zou o.m. omvatten, dat over en weer vijandige agitatie zal worden stopgezet. De Sowjet-satellieten zouden voortaan verschoond blijven van de Joegoslavische politieke en ideologische propaganda.

Voor het eerst sedert de breuk in 1948 is op 1 augustus j.l. een Sowjet-Russische partijdelegatie in Zuid-Slavië aangekomen, geleid door de Georgiër V.P.MZJAWANADZE, candidaatlid van het presidium van het C.C. van de CPSU. De delegatie is de gast van de Liga van Joegoslavische Communisten.

* * *

HOOFDSTUK II - ACTIVITEITEN VAN DE CPN EN HAAR HULPORGANISATIES.

De CPN.

Reactie op de zuivering in Moskou.

De leiding van de CPN heeft bijzonder snel gereageerd op de wijzigingen in de top van de Sowjet-Russische Partij, die eerst in de late avond van 3 juli in het wereldnieuws kwamen. Reeds in de vroege ochtend van de daarop volgende dag, 4 juli, kwam "De Waarheid" uit met een extra editie, alleen in Amsterdam verspreid. Naast de volledige tekst van het communiqué en de resolutie van het Centraal Comité van de CPSU en een relaas van het gebeuren in berichtvorm, werd hierin een commentariërend artikel afgedrukt.

Gezien stijl en inhoud kan het aan Paul de GROOT worden toegeschreven. De normale editie van het partijdagblad bracht bovendien nog een beschouwend artikel, dat vermoedelijk eveneens van Paul de GROOT afkomstig is.

In het artikel "Kanttekeningen bij het besluit van de CPSU" wordt er o.a. op gewezen, dat het besluit van het C.C. van de CPSU tot uitstoting uit het Presidium van de gevallen leiders met algemene stemmen bij één onthouding (MOLOTOW) is aangenomen en dat dus drie van de vier personen, wie het aanging, de juistheid ervan erkenden. Het feit, dat de uitgestoten leiders de Sowjet-Unie aan de zaak van het internationale communisme in het verleden grote diensten hadden bewezen, mocht bij de beoordeling van de strekking van het besluit van de CPSU niet van invloed zijn, aldus de beschouwing. De daden van de CPSU moesten gezien worden in het licht van de verantwoordelijkheid van deze partij voor het welzijn van de Sowjetvolken, van de internationale arbeidersbeweging en dus van de gehele wereld.

In het tweede, niet in de extra-editie voorkomende artikel, "De leninistische partijprincipes", wordt uiteengezet, dat medewerking aan de uitvoering van bij meerderheid van stemmen genomen besluiten volgens de communistische partijprincipes van elk partijlid, en dus zeker van de leidende figuren, geëist moet worden. MOLOTOW c.s. hadden tegen deze grondregel gezondigd; zij hadden getracht door fractievorming en intriges tegen de leiding van de CPSU

de op het XXe congres vastgestelde politiek te veranderen.

De schrijver van dit artikel (waarschijnlijk, zoals hiervoren gezegd, Paul de GROOT) stelde voorts, dat zulk optreden inbreuk maakte op de partijdiscipline en dat verdraagzaamheid ten opzichte van pogingen tot fractievorming verdraagzaamheid betekende ten opzichte van acties die tot ontbinding van de partij leiden.

Het heeft er alle schijn van, dat deze woorden over de hoofden van de Waarheid-lezers gericht waren tot die partijbestuurders, die zich bij de ernstige tegenstellingen, onlangs in de boezem van het CPN-partijbestuur aan de dag getreden, als opponenten van Paul de GROOT hebben doen kennen (zie hierover verder in dit overzicht).

Verklaring van het CPN-partijbestuur.

Het communiqué en de resolutie van het Centraal Comité van de CPSU werden door het partijbestuur van de CPN besproken in zijn zitting van 4 juli 1957. Men kwam hierbij tot een "verklaring", afgedrukt in "De Waarheid" van 6 juli d.a.v.

Deze verklaring komt neer op een betuiging van trouw aan de CPSU, welke - zoals het in de verklaring heet - aan het hoofd staat van de strijd voor het socialisme. Het CPN-partijbestuur betuigt zijn instemming met de uit de resolutie van het C.C.- CPSU blijkende handhaving van de leninistische partijbeginselen en beschouwt het besluit van de CPSU tot herstel van de eenheid in haar rijen als een les voor de gehele internationale arbeidersbeweging.

Het CPN-partijbestuur besloot tevens over deze vraagstukken (de eenheid en de leninistische partijbeginselen) intensieve "opklaring" te brengen in de rijen van de eigen partij en in het bijzonder onder de sociaal-democratische arbeiders.

Ten aanzien van deze laatste categorie bepaalde deze "opklaring" zich tot het toezenden aan diverse leden van de PvdA van een overdruk van het eerder genoemde Waarheid-artikel "De leninistische partijprincipes".

Voor de eigen partijleden werden alom in den lande ledenvergaderingen belegd, waarin door vertegenwoordigers van het partijbestuur over de onderhavige kwestie uitleg is gegeven. Hoewel de maatregelen tegen MOLOTOW c.s. de partijgenoten, anders dan bij

gelegenheid van de déstalinisatie, niet in hevige opwindning hebben gebracht, is toch wel gebleken, dat verscheidene leden zich veront-rust gevoeld door het feit, dat tegen dergelijke figuren opgetreden moest worden. Velen konden zich niet indenken dat zulke beproefde leiders tot laakbare handelingen konden overgaan. De kritiek werd evenwel nimmer op de spits gedreven. Vaak bepaalde men zich tot de opmerking, dat de tijd wel zal leren welke zijde het gelijk aan zijn kant had. Bij deze gelegenheid is wel komen vast te staan, dat CHROESTSIJOW bij de Nederlandse communisten niet het gezag en ver-trouwen heeft, dat Stalin in zijn tijd ten deel viel.

Zoals bekend werd zijn diverse buitenlandse zusterpartijen, vóórdat het nieuws wereldkundig werd, door de CPSU van de maat-re-gel tegen MOLOTOW c.s. in kennis gesteld.

De snelheid waarmede het CPN-partijbestuur dit keer in staat was de leden in- en voor te lichten - men denke aan het reeds in de morgen van 4 juli verschijnen van de extra-editie van "De Waarheid" - geeft grond voor de veronderstelling, dat ook het partijbestuur van de Nederlandse partij over de wijzigingen in de leiding van de CPSU en in de regering van de Sowjet-Unie is ingelicht vóór de verande-ringen algemene bekendheid kregen.

Conflict in het partijbestuur.

In het vorige maandoverzicht werd reeds gezinspeeld op het ernstige conflict in de boezem van het partijbestuur der CPN, dat is voortgevloeid uit de tegenstellingen tussen het verbondsbestuur van de EVC en de CPN-leiding (zie ook M.O. 4/1957).

Hoewel de leiding van de EVC in handen is van harde en be-proefde partijgenoten, die in het algemeen verknocht zijn aan de CPN, aanvaarden zij toch niet zonder meer de richtlijnen van het dagelijks bestuur van de partij, dat voor een deel uit jonge min of meer onervaren partijgenoten bestaat. Dit geldt o.a. in sterke mate voor de algemeen secretaris van de EVC, B. BRANDSEN, die ook vice-voorzitter van het Wereldvakverbond is.

Tot een uitbarsting kwam het toen een belangrijke EVC-functio-naris uit Rotterdam, F. BRANDSE, (alias van Diaz BAUSTE) gekozen werd als opvolger van de in maart 1957 overleden Jaap BRANDENBURG

in het dagelijks bestuur van de CPN.

F.REUTER en B. BRANDSEN (respectievelijk voorzitter en algemeen secretaris van de EVC en tevens lid van het partijbestuur) verzetten zich hiertegen ten sterkste. Zij meenden, dat het onjuist zou zijn als CPN en EVC zich tegenover de buitenwereld nog sterker als een eenheid zouden manifesteren. Bovendien wilden zij hun ondergeschikte in de EVC niet als supervisor in de partij boven zich gesteld zien. Toen voorts nog bleek dat F. BRANDSE niet van zins was zijn functie bij de EVC neer te leggen werden de gemoederen nog meer verhit.

Op verschillende vergaderingen van het partijbestuur kwam het hierover tot een hooglopende ruzie. Twee partijen stonden fel tegenover elkaar; enerzijds partijsecretaris Paul de GROOT en het dagelijks bestuur van de partij, anderzijds F.REUTER en B. BRANDSEN.

Deze laatsten kregen steun van partijvoorzitter Gerben WAGENAAR en nog enkele andere leden. Over en weer werden hevige verwijten gemaakt. Bovendien werd het debat in de persoonlijke sfeer getrokken. De GROOT werd o.a. verweten dat hij tijdens de bezetting helemaal niet de verzetsheld was geweest, waarvoor men hem altijd gehouden had. Het zag er na een van de vergaderingen naar uit dat een breuk in de partij onvermijdelijk zou worden. Tenslotte is men er toch nog in geslaagd het conflict althans voorlopig bij te leggen. Een door De GROOT ingediende resolutie, die zich vooral fel keerde tegen de houding van B. BRANDSEN, die gedreigd had zijn functie ter beschikking te stellen, werd verzwakt. Zodoende kon worden voorkomen dat hij niet meer als partijbestuurder te handhaven zou zijn geweest.

Al moge de storm voor het ogenblik bezworen zijn, het valt niet te verwachten dat De GROOT zich bij de thans ontstande situatie zal neerleggen. Evenmin kan worden aangenomen dat de oppositiegroep het hoofd voor goed in de schoot heeft gelegd.

Een conflict van dergelijke omvang en importantie als het huidige kwam na de oorlog in de leiding van de CPN nog niet voor. Er is thans sprake van "fractievorming" - in de communistische wereld zo zeer verfoeid van een regelrechte oppositie en zelfs opstand tegen het gezag van de algemeen secretaris Paul de GROOT.

Uitlekken van het conflict.

De leiding van de CPN is er niet in geslaagd de ruzie in het partijbestuur binnenskamers te houden. In de pers van 22 en 23 juli verschenen artikelen, die melding van het conflict maakten. Zij brachten de gehele partij, met uitzondering van de enge kring van de partijbestuursleden, het eerste nieuws over de moeilijkheden en verwekten alom opschudding. "De Waarheid" reageerde reeds in het nummer van 23 juli op de persberichten met een ongesigneerd artikel onder de kop: "Het doel van een perscampagne". Hierin werd met geen enkel woord ingegaan op de inhoud van deze publicaties. De feiten werden erkend noch tegengesproken. Gesteld werd, dat de artikelen waren ingegeven door vrees voor de CPN, de enige partij die zich verzette tegen de bestedingsbeperking, de Duitse herbewapening en de verlaging van het levenspeil. De afwezigheid van verscheidene vooraanstaande figuren - Paul de GROOT vertrok bijvoorbeeld op 23 juli naar Moskou - werd in de partijleiding blijkbaar sterk gevoeld.

"De Waarheid" veronderstelde althans dat de tegenstanders (van de CPN) "van de afwezigheid van de arbeiders(leiders) gebruik willen maken om verwarring te zaaien in de rijen der partij".

Reacties op een artikel van prof. Tinbergen.

Een communistische partij moet - krachtens de theorie van het Leninisme - trachten zoveel mogelijk contacten met de "grote massa" te onderhouden.

De gebeurtenissen in Hongarije in november 1956 drongen de CPN echter in een nog groter isolement dan waarin zij zich toch al bevond.

De scherpe verwijten, ook van socialistische zijde tot de communisten gericht in verband met hun slaafs navolgen van de Moskouse interpretatie van de Hongaarse kwestie, maakten een spreken over de noodzaak ener nauwe samenwerking tussen communisten en socialistten weinig opportuun.

Pas na maanden meende de CPN dat het getij gekeerd was zodat opnieuw een poging tot toenadering gedaan kon worden. Een geschikt aanknopingspunt bood blijkbaar een artikel van prof. dr.

J. TINBERGEN, hoogleraar aan de Econ. Hogeschool te Rotterdam en voormalig directeur van het Nationaal Planbureau. Onder de titel "De internationale taak van de sociaal democratie" verscheen het in het kaderblad van de PvdA "Socialisme en Democratie" (februari 57). Naast principiële en scherpe kritiek op het communisme en een uiteenzetting over de rol, die de sociaal-democraten bij de oplossing van het sociale vraagstuk van de achtergebleven gebieden moeten spelen, stelt prof. TINBERGEN, dat door de ontwikkeling van de atoomwapens een georganiseerde coëxistentie van communisten en niet-communisten noodzakelijk is. De sociaal-democraten moeten daarom - zonder evenwel iets van hun socialistische opvattingen op te geven - wat meer begrip voor de communisten betonen. Voorts moeten zij, aldus prof. TINBERGEN, een ongeëmotioneerde discussie bevorderen over de resultaten van de communistische en niet-communistische regimes.

De eerste reactie van de CPN op deze beschouwing van prof. TINBERGEN kwam pas drie maanden later, op 18 mei 1957. Zij bestond in het overnemen in "De Waarheid" van een waarderende beschouwing, die de Sowjet-auteur J. ARBATOW in het tijdschrift "Nieuwe Tijden" - een uitgave van het Sowjet-vakverbond met een gezaghebbende stem t.a.v. de Sowjet-Russische buitenlandse politiek - aan het artikel van prof. TINBERGEN gewijd had.

In "De Waarheid" van 5 juni 1957 verscheen een ingezonden stuk met van minder waardering getuigende uitlatingen over de persoon van prof. TINBERGEN.

De steller ervan betoogde, dat figuren als TINBERGEN geen socialist zijn maar de arbeidersklasse verraden met hun schijnradicale frases. In een commentaar hierop schreef de redactie van "De Waarheid", dat zij binnenkort haar eigen standpunt bekend zou maken (tot op heden, alweer circa drie maanden later, is dit nog niet gebeurd). Daarom volstond de redactie met een paar kanttekeningen.

Een tweede commentaar was een ingezonden stuk van de communistische advocate Mr. Clara ENTHOVEN, die in "De Waarheid" van 21 juni 1957 als haar mening te kennen gaf, dat men leden van de PvdA, die een eigen geluid lieten horen, van de grootsheid van de theorieën van Lenin, moest trachten te overtuigen.

"De Waarheid" van 15 juni 1957 bracht tenslotte nog een uittreksel van een artikel dat A. NIKONOW in "Kommunist" nr. 7 - 1957 geschreven had. Het communistische kaderblad "Politiek & Cultuur" nam het artikel in zijn geheel in het juli-nummer op.

NIKONOW gaf er blijk van t.a.v. de denkbeelden van prof. Tinbergen in het algemeen zeer kritisch te zijn ingesteld. Zijn conclusie was evenwel dat het niet het belangrijkste is hoe Tinbergen de sociale vraagstukken van de achtergebleven gebieden wil oplossen en de kapitalistische maatschappij wel hervormen. Van grotere betekenis achtte hij het streven van Tinbergen om de sociaal-democratische betrekkingen met de communisten te verbeteren, omdat het vreedzaam naast elkaar bestaan van de twee stelsels zijns inziens de enige mogelijkheid is oorlogen te vermijden.

Dit oordeel van NIKONOW werd ook opgenomen in het "Informatiebulletin" van de Sowjet-Russische Ambassade in Nederland, d.d. 13 juni 1957.

Het belang dat de CPN hecht aan de hier geboden mogelijkheid tot het aanknopen van een gesprek met sociaal-democraten blijkt ook uit de uitgifte van een brochure "De noodzaak om oorlogen te vermijden" Daarin zijn het artikel van prof. Tinbergen en het antwoord daarop van NIKONOW opgenomen.

Het CPN-district Den Haag heeft in een oplage van + 1500 exemplaren overdrukjes van de pennevrucht van prof. Tinbergen aan bij de partij bekende adressen van PvdA-leden gezonden.

Dit gebeurt, aldus wordt in een begeleidende brief gesteld, omdat de leiding van de PvdA het artikel doodzwijgt.

Verder wordt hierin gewezen naar de vorengenoemde brochure waarin ook de analyse van NIKONOW is opgenomen.

Agitatie.

De CPN heeft dankbaar gebruik gemaakt van de kansen tot het voeren van agitatie, die de recente huurverhoging haar bood. Zij beweert gekant te zijn tegen elke huurverhoging, daarbij verwijzende naar de houding van haar parlementaire fracties tijdens de behandeling van het betreffende wetsvoorstel. Daarnaast wist de partij handig propagandistische munt te slaan uit de stemming van de

bewoners van vele nieuwe woningwet-woningen, die buiten hun verwachting getroffen werden door de huurverhoging. De bewoners van oude en van vervallen huizen heeft de CPN ijverig attent gemaakt op de mogelijkheden voor hun woning vrijstelling van huurverhoging te verkrijgen. Zowel in het partijdagblad - waarvan een "speciale editie", gewijd aan de huurverhoging, verscheen - als de zgn. buurt- en bedrijfskranten werd getracht dd huurders tegen de regeringsmaatregelen in beweging te brengen.

De partij is er in geslaagd, invloed te verkrijgen in de leiding van een aanzienlijk aantal van de vele in het leven geroepen anti-huurverhogingscomité's.

Veelal worden de leden van deze comité's wat hun voorlichting en instructie betreft, ter zijde gestaan door achter de schermen werkende districtsbestuurders en ander partij kader.

Deze hulp van de zijde der CPN manifesteerde zich in het ontwerpen van brieven en verzoekschriften en in het vermenigvuldigen daarvan.

De actie tegen de huurverhoging eiste blijkbaar zodanig de aandacht en de werkkraft van het partij kader op, dat van de agitatie tegen de bestedingsbeperking nog niet veel is terechtgekomen. Vele kaderleden, waaraan zoals bekend een nijpend tekort bestaat, toonden zich overigens in de laatste maanden weinig actief.

Actie tegen Duitse herbewapening.

De strijd tegen Speidel en de herbewapening van West-Duitsland werd grotendeels naar de achtergrond gedrongen door de vorenvermelde agitatie en door de propaganda ter ondersteuning van de eis tot stopzetting van de proeven met atoombommen (AAA-comité's).

Het wegebben van de thans heersende ontevredenheid over de huurverhoging zal zonder twijfel binnen afzienbare tijd de bron voor propaganda, waaruit de communisten rijkelijk hebben geput, doen opdrogen.

De agitatie tegen de West-Duitse herbewapening zal dan wel weer op het eerste plan komen te staan. Het is mede af te leiden uit een op 24 augustus 1957 in "De Waarheid" verschenen artikel van Friedl BARUCH, getiteld "Manoeuvres rond de ontwapening".

BARUCH geeft daarin commentaar op het westelijke voorstel - ter Londense ontwapeningsconferentie ingediend - tot het onder zekere voorwaarden stop zetten van de proeven met kernwapens voor de tijd van twee jaar.

Zich vanzelsprekend scharend achter de Sowjet-Russische voorstellen op de bedoelde conferentie betoogde hij o.m., dat de onderhandelingen door de vertegenwoordigers van het Westen gesaboteerd worden omdat uitzicht op ontwapening de politieke dood van Adenauer zou betekenen. Volgens de schrijver wenst Foster Dulles geen accord omdat hij de atoombewapening van West-Duitsland wil.

Hieraan verbindt BARUCH de conclusies dat de voornaamste strijd van de vredelievende groeperingen dus gericht dient te zijn tegen de herbewapening van West Duitsland. De tweede vraag, die men dient te stellen is, aldus BARUCH, hoe de vooruitzichten voor stopzetting van de kernproeven en ontwapening zijn.

Twee partijresoluties.

In de afgelopen periode publiceerde de CPN in het partijdagblad een tweetal partij-resoluties: één over de inhoud en de verspreiding van de krant en één over een nieuwe opzet bij het theoretisch maandschrift van de CPN "Politiek & Cultuur" ("De Waarheid" van 6-7-57 en 12-7-57).

Beide resoluties getuigen van het streven van de partijleiding om de kwaliteit van de berichtgeving en van de ideologische beschouwingen te verbeteren en voorts om een ruimere verspreiding van deze bladen te bewerkstelligen. Kennelijk heeft men daarmede ook de bedoeling de instructie van leden en kader op een hoger niveau te brengen, teneinde de mogelijkheden van agitatie bij de verkiezingen in 1958 te vergroten.

In de resolutie over "De Waarheid" wordt het lid van het dagelijks bestuur van de CPN, Harry VERHEY aangewezen tot "partijsecretaris voor de pers". Hij zal krachtig leiding moeten geven aan het uitbreiden van het lezerstal van de partijkrant. Het lezerstal, dat zoals bekend in de loop der jaren sterk is teruggelopen, bedraagt momenteel naar schatting niet meer dan 34.000.

Jaap WOLFF is thans officieel als redacteur van "Politiek & Cultuur" aangesteld. Hij had al bijna een half jaar als zodanig gefungeerd. De veranderingen zijn hier vooral veroorzaakt door de behoefte in de inhoud van het theoretisch maandblad een wat strakkere lijn aan te brengen. Het redactioneel beleid van Sonja PRINS en later van Ger HARMSSEN brachten met zich mee, dat in "Politiek & Cultuur" nogal eens over partijvraagstukken werd gediscussieerd op een wijze die eerder een zekere tweedracht in de partij aankweekte, dan dat deze verhelderend werkte.

Daarom is het volgens de resolutie nodig de activiteit op ideologisch gebied te versterken.

Ook het aantal abonnees op "Politiek & Cultuur" moet stijgen. Het is de bedoeling in elke afdeling van de CPN een partijgenoot aan te wijzen, die de verspreiding en werving ter hand neemt. Ook het aantal abonnees van het CPN-kaderblad is de laatste jaren gestaag achteruit gegaan. De oplage van "Politiek & Cultuur" zou thans ca. 3300 bedragen.

Door de benoeming van "de betrouwbare Harry VERHEY" tot partijsecretaris voor de pers en die van zijn secretaris Jaap WOLFF tot redacteur van "Politiek & Cultuur" is Paul de GROOT er in geslaagd zijn greep op het communistisch persapparaat te verstevigen.

Het Waarheid-Zomerfeest.

De CPN is er niet in geslaagd een zo grote deelname aan het op zondag 25 augustus 1957 in Amsterdam aan de Hemweg gehouden 11e Waarheid-Zomerfeest te bewerkstelligen als het partijbestuur gehoopt had. In de maanden voor het feest werd hier en daar in de partij het geluid vernomen, dat men minstens op 25000 bezoekers rekende.

Naar schatting bezochten ongeveer 10.000 personen de manifestatie. Het slechte weer (stormachtige wind, in de namiddag gepaard gaande met regenbuien) was voor vele bezoekers aanleiding na korte tijd weer te vertrekken. Op het hoogtepunt van de feestelijkheden waren er ca. 6.000 mensen bijeen.

Het Tweede Kamerlid, Marcus BAKKER, opende en sloot de bijeenkomst; de pas benoemde "partijsecretaris voor de pers" Harry VERHEY sprak de politieke rede uit.

Gewoonlijk was het partijvoorzitter Gerben WAGENAAR, die de feestgangers toesprak. Hij vertoefde echter, evenals de algemeen secretaris Paul de GROOT op 25 augustus nog in het buitenland.

VERHEY wees er in zijn rede o.a. op dat de samenwerking tussen de sociaal-democraten en de communisten het enige middel is om de arbeidersklasse vooruit te brengen. In politiek opzicht bracht zijn redevoering overigens geen nieuwe gezichtspunten naar voren. De welhaast traditioneel geworden aankondiging van een nieuwe geldactie ontbrak ook nu niet. De partij moet met het oog op de stembusstrijd in 1958 (gemeenteraads- en statenverkiezingen) f 250.000 bijeen brengen. Daarnaast moeten 2500 nieuwe abonnees op "De Waarheid" gewonnen worden.

Er werd niet meer gerept over het resultaat van de lopende financiële campagne - het zgn. Donatiefonds ad. f 200.000.- - een actie die afgesloten zou worden op de dag van het zomerfeest.

Door de steeds slechter wordende weersomstandigheden nam het Waarheid-Zomerfeest 1957 tenslotte een ontijdig einde. Velen kwamen van "een natte kermis" thuis.

In het Waarheid-verslag is nog vermeld, dat een aantal zusterbladen een afgevaardigde naar het festijn had gezonden en dat schriftelijke gelukwensen waren binnengekomen uit de DDR, Polen, Hongarije, Roemenië, Bulgarije en Oostenrijk. Geen der buitenlandse gasten heeft een begroetingsrede uitgesproken.

Partijbestuurders achter het IJzeren Gordijn.

De reeks vakantie-reizen van CPN-partijbestuurders en vooraanstaande kaderleden naar landen achter het IJzeren Gordijn, die in mei van dit jaar was begonnen (zie M.O. no. 6, pag 11) werd in de maanden juli en augustus voortgezet.

Zo verbleven Henk HOEKSTRA, lid dagelijks bestuur en Wim van het SCHIP, lid partijbestuur en secretaris van het CPN district Amsterdam, in de maand juli in Moskou.

Het partijbestuurslid Henk GORTZAK, tevens voorzitter van de CPN-fractie in de Tweede Kamer, bracht van 14 juli tot 15 augustus zijn vakantie in Roemenië door.

Vervolgens vertrok Paul de GROOT, algemeen secretaris van de CPN, op 23 juli naar Moskou, terwijl een week later de partijvoor-

zitter Gerben WAGENAAR naar Tsjecho-Slowakije reisde.

Op 5 augustus volgden de partijbestuurders Siem GROENENDIJK en Ab van TURNHOUT, tevens voorzitter resp. van de CPN-districten Rotterdam en Twente, die naar Moskou vertrokken.

Ger KUIJPER, lid van het dagelijks bestuur en Tjalle JAGER, lid van het partijbestuur en voorzitter CPN-district IJsselstreek, die op 20 augustus vertrokken, gingen eveneens naar Moskou.

In totaal hebben de laatste vier maanden 14 leden van het uit 29 personen bestaande partijbestuur in landen achter het IJzeren Gordijn vertoefd. Acht van hen werden uitgekozen voor de Sowjet-Unie. Alle reizen duurden een maand of zelfs langer. Het merendeel van de bestuurders was daarbij in gezelschap van vrouw en kinderen.

Deze reizen hebben bij de mindere partij-goden ontstemming gewekt, die nog toenam als gevolg van de geheimzinnigheid door sommigen van de uitverkorenen betracht. Zij stelden het voor alsof zij hun vakantie in eigen land zouden gaan doorbrengen. Achteraf bleek dan dat zij achter het IJzeren Gordijn waren geweest.

Verschillende partijgenoten hebben op deze gang van zaken scherpe critiek geoefend. Volgens hen was de toewijzing van deze vakantie-reizen een onderonsje van het partijbestuur, wat het ook wel geweest is, gezien het feit dat van de 17 CPN-ers die een dergelijke vacantiereis mochten maken, er slechts drie geen lid waren van het partijbestuur.

De reis, die de journalist George MAKKELIE (31-8-30) naar Rusland maakte, droeg een zakelijk karakter. Op 3 juli vertrok hij met het Russische m.s. "BAIKAL" - dat in Vlissingen gebouwd werd en zijn "maidentrip" maakte - naar Moermansk.

MAKKELIE had tot taak over het leven aan boord een reisreportage te schrijven voor "De Waarheid". Hij keerde op 18 juli per vliegtuig in Nederland terug. Op 27 juli werd in het partijdagblad begonnen met de publicatie van deze reportage, die weinig nieuws bracht.

"De Waarheid"-journalist Ber HULSING vertrok op 13 juli 1957 ook voor een reportage naar het buitenland. Hij vloog naar Praag om het in Karlovy Vary (Karlsbad) gehouden filmfestival bij te wonen. Daarna gaf hij een reportage van het jeugdfestival in Moskou.

De hulporganisaties.

Vredesheweging.

De nasleep van Colombo.

Na van de zitting te Colombo van de Wereldvredeeraad te zijn teruggekeerd, rapporteerde de delegatie van de Nederlandse Vredesraad haar bevindingen o.m. aan het algemeen bestuur. De leiding van de NVR is voornemens aan de hand van de delegatie rapporten een brochure samen te stellen.

De stemming der afgevaardigden was nogal gedeprimeerd, teleurgesteld als zij waren over de speciaal in de politieke commissie te Colombo gebleken tegenstellingen. Waarschijnlijk heeft ook de manier waarop de Israëliische kwestie ter conferentie werd afgedaan, bijgedragen tot onstemming van de aanwezige Nederlanders. Overigens heeft de Israëliër J. MAJUS, die destijds ons land bezocht om bij de Nederlandse Vredesraad het standpunt van Israël inzake het geschil met Egypte te verdedigen (zie M.O. no. 5 en 6), de NVR schriftelijk zijn dank betuigd voor de bereidwilligheid van Nederlandse zijde terzake betoond en voordein Nederland genoten gastvrijheid.

De voorzitter van de NVR, Dr. W.H. van DOBBEN zou zich teleurgesteld voelen door het optreden van de WVR-secretaresse mevrouw Isabella BLUME. Zij had hem na aankomst te Colombo weliswaar bij zich ontboden, doch zou nauwelijks aan zijn mededelingen aandacht hebben geschonken.

A.A.-conferentie in Tokio.

Na Ceylon vroeg Japan de aandacht van de "vredesstrijders". De stemming onder de NVR-delegatie heeft er kennelijk mede toe geleid, dat men er weinig voor voelde een lid van de Raad af te vaardigen naar de van 6-16 augustus j.l. in Tokio gehouden 3e internationale conferentie tegen Atoom- en Waterstof-bommen, al zou de reis worden betaald door de "Japanse Raad tegen de A- en H-bommen", die de bijeenkomst organiseerde.

De leiding van de NVR wist hiervoor nochtans een buitenstaander te interesseren, met name de Amsterdamse arts K.MAY (10-3-'20).

Hij was de initiatiefnemer van de in 1955 en 1956 onder doktoren gevoerde handtekeningen-campagne tegen de proefnemingen met kernwapens, welke actie leidde tot het aanbieden van een petitie aan de Nederlandse Regering. Hij heeft de conferentie in Tokio namens de Nederlandse Vredesraad als gedelegeerde bijgewoond hoewel hij van de NVR geen deel uitmaakt.

De anti-atoomconferentie in de Japanse hoofdstad is door een zeer groot aantal Japanse deelnemers en een honderdtal buitenlandse gedelegeerden bijgewoond. In het voorbereidingscomité van het congres had o.m. de WVR-president, prof. Frederic JOLIOT-CURIE zitting. Deze was zelf niet in Tokio tegenwoordig, wel de WVR-secretaris Fernand VIGNE.

Het belangrijkste resultaat der conferentie was een "Tokio-declaratie", waarin het onmiddellijke en onvoorwaardelijke verbod van de atoombom wordt geëist.

Verder is het besluit van de wetenschappelijke commissie ten congresse te vermelden, waarin een beroep wordt gedaan op alle wetenschapsmensen ter wereld hun kennis niet langer in dienst te stellen van de produktie van kernwapens.

Tot de "aanbevelingen" van de conferentie in Tokio behoort verder het voorstel om een internationale conferentie van specialisten op het gebied der kernphysica te beleggen, teneinde een gefundeerd oordeel te formuleren over het gevaar van de gewraakte proefnemingen en over de mogelijkheden voor de vreedzame toepassing van de kernenergie.

Een groep van 200 Sowjet-Russische geleerden heeft op haar beurt op 12 augustus j.l. tot wetenschapsmensen in de gehele wereld een oproep gericht om zich in te zetten voor de afschaffing van de atoombom. Deze geleerden drongen er op aan "de idee te steunen" van een internationale conferentie over deze materie.

De vorengenoemde medicus uit Amsterdam hield op 22 augustus een persconferentie over de besluiten van Tokio. Dokter MAY verklaarde daarbij in de toekomst te willen voortgaan met zijn in 1955 onder Nederlandse artsen begonnen campagne.

Verwachting.

De Nederlandse Vredesraad zal na de conferenties van Colombo en Tokio, naar verwacht mag worden, wel voortgaan met zijn reeds eerder gesignaleerde pogingen om bredere lagen der bevolking te bereiken. Reeds werd getracht met behulp van enige opgerichte A.A.A.-comité's onder "eigen" contrôle - zij het formeel in samenwerking met het "moeder"-comité in Haarlem - de verdere gang van zaken te beïnvloeden. De NVR acht het toepassen van deze tactiek blijkbaar nuttig, omdat het Haarlemse comité met zijn tegen kernproeven gelanceerde actie ook buiten het communistische milieu gehoor heeft gevonden.

De voorzitter van de NVR verklaarde onlangs, dat zijn hoop op samenwerking met niet-communisten voornamelijk gebaseerd is op de lopende anti-atoombomactie. Hij merkte overigens op, tot voor kort te hebben waargenomen, dat alleen met het Comité Stopzetting Atoomproeven van tijd tot tijd werkelijke samenwerking mogelijk is.

Hierbij dient dezerzijds te worden aangetekend, dat bedoeld comité op initiatief van de NVR zelf werd opgericht.

Het staat onder leiding van Dr. F. BOERWINKEL, rector van het theologisch opleidingsinstituut "Kerk en Wereld" te Driebergen. In overleg met de NVR-leiding besloot dit comité de tekst der redevoeringen, welke Dr. F. BOERWINKEL, prof. Dr. B.B.A. NIJBOER en prof. Dr. A. de FROE op 15 december 1956 voor de radio in dit verband hadden gehouden, in brochurevorm uit te geven. Binnen enkele weken had de NVR meer dan 1000 exemplaren van deze brochure (à 40 cent) verkocht.

Jeugdbeweging.

Wereldjeugdfestival.

Van 28 juli tot 11 augustus j.l. vond in Moskou - na een lange periode van voorbereiding - het 6e Wereldjeugdfestival plaats.

De Nederlandse delegatie, die de festiviteiten bijwoonde, telde ruim 700 jongeren. Het percentage niet-communisten daarin bedroeg naar schatting 20% en was daarmee waarschijnlijk hoger dan in 1955 tijdens het 5e Festival in Warschau.

Dat het aantal personen uit niet-communistisch milieu in de Nederlandse delegatie - ondanks de gebeurtenissen in Hongarije van

november 1956 - zo groot was, kan niet alleen aan de intensieve propaganda in de voorbereidingsperiode worden toegeschreven.

In de eerste plaats zal de aantrekkelijkheid voor velen daarin hebben gelegen, dat zij een bezoek aan een ver en vreemd land konden brengen voor slechts f 250.- per persoon, een bedrag dat slechts een fractie van de normale kosten voor een dergelijke vacantiereis moet zijn geweest.

Intussen laten de communisten geen tijd verloren gaan om de door het festival mogelijk voor de Sowjet-Unie gekweekte "good-will" uit te buiten. Zo werd op 17 augustus, 2 dagen na terugkomst van het grootste deel der Nederlandse festivalgangers in ons land, reeds een enorme verslag-meeting belegd in gebouw "Bellevue" te Amsterdam, welke door 1600 personen is bijgewoond. Bij deze gelegenheid werd o.m. een verklaring voorgelezen, die na een ontmoeting tussen de Nederlandse en de Sowjet-Russische delegatie in Moskou op 6 augustus j.l. was opgesteld. Daarin wordt o.a. de voortzetting bepleit van het contact tussen de beide landen op cultureel, touristisch en sportgebied.

Verder heeft "De Waarheid" - mogelijk mede bij wijze van tegen-gif tegen de onthullende artikelen over het festival, die in de niet-communistische pers verschenen - haar kolommen tot 1 september a.s. opengesteld voor "indrukken" van festivalgangers. De 5 meest geslaagde inzendingen zullen worden beloond met een boek.

Tenslotte wil het landelijk festivalcomité de kroon op zijn werk zetten door in tal van Nederlandse gemeenten gedurende de maanden augustus, september en oktober openbare verslagvergaderingen te organiseren. Leden van het festivalcomité en van de delegatie uit ons land zullen daar het woord voeren.

Kenmerkend voor de tot dusver gehouden festivals is wel, dat zij steeds in Europa en achter het IJzeren Gordijn plaats vonden. Er is echter sprake van het volgende internationale jeugdfestival over drie of vier jaar in Peking - voor het eerst dus op Aziatische bodem - te houden. Waarschijnlijk is hierin een aanwijzing te zien voor de groeiende interesse, welke ook de leiding der internationale communistische jeugdbeweging de laatste jaren aan de dag legt voor de landen in "het Nabije en Verre Oosten".

Het ANJV.

Ofschoon de aandacht van de ANJV-leiding in juli nog grotendeels werd opgeëist voor de voorbereiding tot het Wereldjeugdfestival, heeft het hoofdbestuur de onlangs afgekondigde verlaging van de militaire dienstdiensttijd in België van 18 tot 15 maanden belangrijk genoeg gevonden om daar politiek op aan te slaan.

Hierin was de CPN overigens voorgegaan getuige o.m. een artikel in "De Waarheid" van 2 juli j.l., waarin de strijd voor verkorting van de dienstdiensttijd in België "een voorbeeld ter navolging" werd genoemd.

Het ANJV-bestuur zond in de loop van de maand juli een gestencild schrijven aan de afdelingsbesturen, met als bijlagen een aantal affiches getiteld "Omlaag met de dienstdiensttijd" en extra stroken met het opschrift "In België van 18 op 15 maanden, nu ook in Nederland". De afdelingsbesturen werden in het genoemde schrijven tot spoed gemaand bij het opplakken van deze affiches en stroken. Verder werd in het schrijven de verschijning aangekondigd van een desbetreffend speciaal manifest, dat de afdelingen moeten verspreiden onder de "direct belanghebbenden" (waarmede kennelijk de militairen in Nederland worden bedoeld). Tevens vroeg het hoofdbestuur te worden ingelicht over het verloop van de actie.

Het aangekondigde manifest is inmiddels verschenen; daarin wordt verkorting van de dienstdiensttijd in Nederland geeist tot voorlopig 16 maanden met als einddoel een jaar.

Mogelijk zal het ANJV met de onderhavige actie intensiever voortgaan zodra de drukte i.v.m. het festival enigszins geluwd zal zijn.

De OPSJ.

Op 7 juli j.l. vond in Amsterdam een zitting plaats van de Organisatieraad (hoofdbestuur) der OPSJ, waar nieuwe functionarissen zijn benoemd en de plannen voor het komende verenigingsjaar besproken.

In verband met het aftreden van F.F. BEKKER (24-1-'34) werd R. de JONG-MULDER (9-10-'28) tot voorzitter benoemd. De vacature, ontstaan door het bedanken van Clara VISSER- de JONG (23-3-'28) in

december 1956 als secretaresse van deze organisatie, werd vervuld door de verkiezing van B.J. de BOO (20-12-'34). De laatste heeft thans bedankt als landelijk secretaris van het ANJV.

De belangrijkste taak voor de kwijnende OPSJ-afdelingen zal in de komende maanden een ledenwerfcampagne zijn, die beschouwd wordt als een voortzetting van de in het najaar van 1956 gevoerde werfactie. Deze actie moest toen worden opgeschort vanwege de ook in OPSJ-gelederen op de politieke gebeurtenissen in Hongarije gevolgde reacties. De campagne zal in december 1957 worden afgesloten met de herdenking van het 10-jarig bestaan van de OPSJ, die waarschijnlijk zal samenvallen met het in het vooruitzicht gestelde 6e congres, van deze mantelorganisatie.

Internationaal Buchenwaldcomité.

Eind juni 1957 werd te Weimar een bijeenkomst van oud-verzetslieden gehouden, georganiseerd door het Internationale Buchenwaldcomité. Vertegenwoordigers uit 12 landen, w.o. België, Frankrijk, Denemarken en Nederland, waren aanwezig.

BERTOLINI, de secretaris van het Internationale Buchenwaldcomité, die tevens secretaris van de Fédération Internationale des Résistants (FIR) is, las een brief voor van het Internationale Auschwitzcomité, waarin wordt opgewekt tot gezamenlijke strijd tegen de herleving van het militarisme in West-Duitsland en tegen de S.S. Hierin wordt de belangrijkste taak van alle anti-fascistische verzetsstrijders gezien.

In een aangenomen resolutie werd protest aangetekend tegen het voornemen van de leden van de voormalige S.S. om op 27 en 28 juli 1957 in West-Duitsland een grote bijeenkomst te houden.

Het Internationale Buchenwaldcomité besloot in de toekomst ten nauwste met het Internationale Auschwitzcomité samen te werken.

Verder richtte de vergadering een schrijven aan de UNO-ontwapeningscommissie in Londen waarin stopzetting van de proeven met kernwapenen wordt geëist en het verbod van hun gebruik.

Monument te Auschwitz.

Het Internationale Auschwitz-comité wil een monument in het voormalige concentratiekamp te Auschwitz doen verrijzen. Aan de voor dit doel uitgeschreven prijsvraag kunnen beeldende kunstenaars uit alle landen deelnemen.

Het reglement voor de mededinging, die in eerste aanleg anoniem zal zijn, is opgesteld in overleg met de Internationale Unie van Architecten. De tekst van het programma en reglement zal worden toegezonden aan alle genootschappen, verenigingen en organisaties van voormalige gedeporteerden, geïnterneerden en verzetsstrijders. Ook de nationale afdelingen van de Internationale Unie van Architecten, de Internationale Vereniging van Beeldende Kunstenaars en de Internationale Vereniging van Kunstcritici zullen in het bezit daarvan worden gesteld.

De reeds gevormde jury bestaat uit twee vertegenwoordigers van het Internationale Auschwitzcomité; twee architecten, aangewezen door de Internationale Unie van Architecten; twee kunstenaars, aangewezen door de Internationale Vereniging van Beeldende Kunstenaars en een kunstcriticus, aangewezen door de Internationale Vereniging van Kunstcritici.

De uitwerking van deze prijsvraag zal in twee étappes verlopen. In het eerste stadium van nu tot 15 april 1958, dienen de inzendingen gezonden te worden naar het Auschwitzmuseum te Auschwitz. Vertegenwoordigers van het Internationale Auschwitzcomité zullen ze daar in ontvangst nemen. Uit deze inzendingen zal de jury een keuze van ten hoogste twintig ontwerpen maken. Deze komen in aanmerking voor deelname aan de wedstrijd in het tweede stadium. De ontwerpers van de uitgekozen inzendingen zullen dan van de jury alle inlichtingen ontvangen dienstig voor de voltooiing van elks definitieve ontwerp. Die uitverkoren deelnemers zullen uitgenodigd worden het voormalige concentratiekamp Auschwitz te bezoeken. Het eindoordeel van de jury zal uiterlijk in januari 1959 worden gegeven.

Gezien het bijzondere karakter van de hier gestelde opgave zullen, naast de uitvoering van de bekroonde inzendingen, geen prijzen worden toegekend. Uiterlijk een maand na de definitieve uitspraak van de jury zullen ochter wel alle ontwerpen te Auschwitz worden tentoongesteld. In Nederland is inmiddels een comité van aanbeveling samengesteld.

VakbewegingManifest van de EVC.

Nu drie jaar geleden werd het zgn. Unie-verband na publicatie van een bisschoppelijk mandement verbroken. De EVC juichte deze ontwikkeling van zaken toe en hoopte uit de nieuw ontstane situatie munt te kunnen slaan. Zij zag de verwerkelijking van haar "eenheid van actie"-leuze reeds in het verschiet. Daarom koerste de EVC in die periode aanvankelijk ook weer op eenheid van organisatie met het NVV, overigens zonder daar enig gehoor te vinden. In juni 1957 werd aan mogelijk nog bestaande verwachtingen de bodem ingeslagen, doordat het NVV zich bereid verklaarde de gereguleerde samenwerking met KAB en CNV te herstellen. De EVC liet niet na hierover misbaar te maken in een "manifest", dat zij einde juni/begin juli 1957 uitgaf. In dit manifest wordt het voorgesteld als zou het herstel van de genoemde samenwerking slechts beogen "de politiek van steeds verder gaande bestedingsbeperking met medewerking van het NVV door te voeren".

Verkiezingen ondernemingsraad.

Bij de Koninklijke Nederlandse Hoogoven- en Staalfabrieken te IJmuiden werd op 4 en 5 juli j.l. voor de eerste maal een ondernemingsraad gekozen. De CPN en EVC hebben zich veel moeite gegeven om de positie, die zij in de kern bezaten, te behouden en eventueel te versterken. De communistische leiders zijn er zich terdege van bewust dat de EVC haar betekenis in de industrie in belangrijke mate ontleent aan de invloed, welke zij nog steeds op een deel der werknemers in een aantal grote metaalbedrijven heeft. De voorbereiding voor de bedoelde verkiezingen bij de Hoogovens werd van communistische zijde dan ook als een zaak van de eerste orde beschouwd. Voor zover hierbij van directe inmenging van de CPN sprake was, (bij de bewerking van kandidaten e.d.) voltrok deze activiteit zich ten dele achter de schermen. Daarnaast werd systematisch gepoogd via sensationeel opgemaakte artikelen in "De Waarheid" de bedrijfsvoering van de directie der Hoogovens af te breken, het beleid van de erkende vakbonden aan te vallen en de eenheidslijst als enige remedie aan te prijzen.

De EVC/Metaal deed het "technische" werk. Reeds in mei 1957 wekte zij haar leden in IJmuiden tot medewerking op, daarbij stellende, dat de gehele internationale burgerlijke pers met veel interesse de uitslag van de verkiezingen voor de ondernemingsraad bij de Hoogovens afwachtte.

De EVC zocht kandidaten voor de zgn. eenheidslijst; in een ledenvergadering te Beverwijk van 18 juni legde zij hieraan de laatste hand, waarna zij voor de taak stond de benodigde handtekeningen onder het personeel te verzamelen. Zij slaagde er in het vereiste aantal van 200 handtekeningen (voor niet bij de erkende vakbonden aangesloten werknemers) te verzamelen en een lijst met het maximum te stellen aantal kandidaten, n.l. 18, bij de directie in te dienen. Verder verspreidde de EVC enkele malen pamfletten met propaganda voor de eenheidslijst.

Over de uitslag van de verkiezingen zijn de communisten teleurgesteld. In besloten kring hebben zij daar geen doekjes om gewonden. Zij zijn minder sterk uit de bus gekomen dan bij de kernverkiezingen in 1955. Destijds verkreeg de eenheidslijst 28% van de stemmen, thans 24%. De verhouding tot de erkende bonden is, wat de arbeidersvertegenwoordiging betreft, nu als volgt:

KAB en CNV	9 leden
NVV	5 "
Eenheidslijst	4 "

De 4 gekozenen van de eenheidslijst zijn allen lid van de CPN en van de EVC/Metaal.

Met inbegrip van de vertegenwoordigers der beambten en het hogere technische personeel bestaat de ondernemingsraad uit 27 leden. De voormalige arbeiderskern telde 52 leden, van wie, in 1955, 15 namens de eenheidslijst.

De EVC heeft overigens ook ditmaal slechts een minderheid der ongeorganiseerden voor de eenheidslijst weten te winnen. Dit blijkt uit het feit, dat rond 1700 (ruim 30%) van de 5200 kiesgerechtigde werknemers hun stem niet hebben uitgebracht. (Ook voor andere grote bedrijven, als de NDSM en Werkspoor, is het percentage der niet aan bedrijfsverkiezingen deelnemende ongeorganiseerden zeer hoog).

"De Waarheid" van 6 juli 1957 volstond met een objectieve

weergave van de uitslag, waarbij ook de cijfers van 1955 ter vergelijking werden vermeld.

In de laatst verschenen "Werker in de Metaalnijverheid" (van 19 aug.) schrijft A. v.d. B(ROEK), voorzitter van "De Metaal"/EVC, dat ondanks alle moeilijkheden aan de eenheidslijst in de weg gelegd, "De Metaal" toch heeft kunnen aantonen een tastbare realiteit te zijn en de bond een uitslag bereikte, die er zijn mag.

Strubbelingen in textielbedrijven.

In de gepasseerde maand juli werd in sommige textielbedrijven gedurende korte tijd gestaakt als uiting van ontevredenheid over uitstel van betaling van een deel der vacantie-toelage tot de Kerstdagen. Uiteraard werd van communistische kant getracht ook hier in troebel water te vissen. Volgens het gebruikelijke recept: artikelen met schreeuwende koppen in "De Waarheid" en verspreiding van pamfletten door de ATEK/EVC. Laatstgenoemde bond kreeg echter - mede door zijn geringe aanhang - niet de kans zich daadwerkelijk als "verdedigster van de arbeidersbelangen" op te werpen.

Buitenlandse reizen.

De adviseur J.B.J. van NES (12-5-1899), verbonden aan het bureau rechtsbijstand der EVC, maakte in juli een korte reis naar Praag, vermoedelijk voor besprekingen op het secretariaat van het WVV aldaar.

In de plaats van J.F. REUTER, die verhinderd was, woonde de landelijk penningmeester van de EVC, Reinier SMID (16-11-14), in juli de zitting van het uitvoerend comité van het WVV te Moskou bij. In deze bijeenkomst werd de agenda voor het 4e congres van het WVV - 4 tot 15 oktober 1957 te Leipzig - vastgesteld. Ter ere van de deelnemers aan de zitting vond op 25 juli in het Kremlin een receptie plaats, waarop verschillende Sowjet-groten, o.w. CHROESTSJOW, verschenen.

Een kleine delegatie van de BLZ/EVC onder leiding van de vrijgestelde hoofdbestuurder G. SINTERNIKLAAAS (29-9-00) bracht, naar het BLZ-orgaan "Onze Toekomst" meldt, in de eerste helft van juli een bezoek aan Oost-Duitsland. Vijf bouwvakarbeiders vertrokken "voor een 3-weekse studiereis" naar de Sowjet-Unie (Waarheid 21-8-57).

HOOFDSTUK III - OVERIGE GROEPERINGS

"De Derde Weg" en het "Jeugdfestival" te Moskou.

Reeds vóór het 6e Wereldjeugdfestival te Moskou was begonnen wijdde Dr. O. NOORDENBOS in het orgaan van de vredesbeweging "De Derde Weg" een beschouwing aan dit gebeuren. Duidelijk deed hij daarbij uitkomen niet te kunnen sympathiseren met deelneming aan dit communistische feest.

In "De Derde Weg" van 20 augustus j.l., 5e jaargang no. 19, komt NOORDENBOS nog eens op dit thema terug.

Hij stelt voorop, dat er op grond van een der fundamentele overtuigingen van "De Derde Weg" maar één oplossing is om de voortdurende koude oorlog te beëindigen en de dreiging van een hete oorlog af te wenden, nl.: overleg en pogingen tot het uiterste om met het communistische blok tot overeenstemming te komen op de voor de wereldvrede gevaarlijke punten. Het is z.i. van groot belang op verschillende gebieden - wetenschap, kerk, cultuur en sport - serieuze contacten te leggen, opdat ook van onderop, op menselijk plan, uitwisseling van inzichten en opvattingen tot stand komt en de vervreemding en vijandschap niet kunstmatig worden opgejaagd.

"Dat wij" - zo zegt hij - "het communistische regiem van dwang, willekeur en onvrijheid principieel en hartgrondig verwerpen, is evenzeer een uitvloeisel van onze fundamentele overtuigingen. Op grond van deze beginselen konden wij niet toejuichen dat van uit het Westen zou worden deelgenomen aan het Moskouse jeugdfestival. Hier sprak de propaganda te duidelijk. Dit feest wordt zo van bovenaf gedirigeerd, hier is zo weinig mogelijkheid van kritische kennisneming van elkaars standpunten, dat wij menen dat een afstand nemen alleen maar het juiste antwoord was. Er ligt voor ons gevoel nog iets bijzonder stuitends in dit jeugdfest, als wij even terugdenken aan de jeugd van Budapest die haar leven heeft gegeven voor de strijd om bevrijding uit een verstikkende onvrijheid".

Waarom Dr. NOORDENBOS, die zich in "De Derde Weg" van 11 mei j.l. toch al duidelijk over het jeugdfestival had uitgesproken op dit onderwerp nog eens terugkomt, blijkt uit het vervolg van

zijn artikel, waarin hij gewaagt van "lieden van het soort dat in kranten van rechts en zgn. links steeds maar weer over "De Derde Weg" schrijft als over communistisch gezinde lieden". Volgens de schrijver zijn zij het die deze vredesbeweging alleen maar met vuil bezwadden. NOORDENBOS memoreert dat onlangs "De Telegraaf", "dit blad van hoge principes", weer heeft kunnen schrijven over "Derde Weggers en al die crypto-Moskieten" of over "De Derde Weg is met kaviaar geplaveid".

Volgens NOORDENBOS was het deze journalisten dit maal wel gemakkelijk gemaakt "omdat uitgerekend in deze zelfde Telegraaf de bekende pacifist VIRULY en diens vrouw hadden gemeend te moeten schrijven over hun reis naar Moskou op uitnodiging van de Russische Ambassade in Den Haag".

Dr. NOORDENBOS uit vervolgens zijn overtuiging, dat de heer VIRULY geen communistische sympathieën heeft. Hij meent het echtpaar VIRULY toch niet te kunnen gelukwensen met hun artikel, noch met de wijze waarop zij o.a. verhalen over perrons vol lachende en wuivende mensen met als slotapothecose broodjes met kaviaar.

"Thuisvlucht van het Festival".

Onder bovenstaande titel verscheen in "De Telegraaf" van 19 augustus j.l. nog een tweede artikel van de vorengenoemde heer VIRULY, waarin hij ditmaal niet in samenwerking met zijn echtgenote indrukken over zijn Moskouse reis heeft willen samenvatten. Vooropstellend met beide benen in de westerse wereld te staan meent hij, dat er juist daarom moeilijk bezwaar kan bestaan tegen het, wat hij noemt, op vrije wijze kennis nemen van het leven achter het IJzeren Gordijn.

Kennelijk onder de indruk van zijn ervaringen schrijft VIRULY, dat "dit volk - deze kinderlijke naieve mensen overduidelijk alleen maar vrede en vriendschap willen, wáárvoor deze leuzen dan ook door anderen gebruikt mochten worden."

Ook in andere passages geeft de schrijver wel blijk van een meer kritische instelling, o.a. waar hij het heeft over een griezelig minimum aan boekwinkels, die dan nog een beperkte keus hebben en waar hij spreekt over: "een groeiende productiecapaciteit, ja ..... maar in de etalages schoenen die 1/3 van een televisietoestel

kosten!"

En uit de discussies, "vrij en verhelderend", zoals VIRULY opmerkt, op een boottocht met 140 schijvers, heeft hij de indruk overgehouden, dat in 1957 iedere massa in Nederland nog een beter lot heeft dan een massa in Moskou en een veel beter dan volk op het Russische platteland.

VIRULY beëindigt zijn artikel met de aanbeveling om een en ander in de eerste plaats te zien als een aansporing om onze tegenwaarde in de Oost/West-weegschaal te gaan gooien.

Oost West thuis best, zo luidt VIRULY's conclusie. Dat kan z.i. echter alleen zo blijven als wij niet bang zijn om van de feiten van Oost en West kennis te gaan nemen en ons voordeel te doen met de opgedane kennis.

Probleemrijke reis - naar Moskou, luidt het opschrift van een artikel in "De Groene Amsterdammer" van 24 augustus j.l. VIRULY laat hierin nogmaals het gehele festival aan zijn geestes-oog voorbij gaan.

Ook hieruit blijkt opnieuw dat dit op hem weliswaar een overweldigende indruk heeft gemaakt, doch met behoud van een kritisch standpunt. Zo wijst hij op de eenzijdige, partijdige en zelfingenomen berichtgeving van de communistische bladen. Zijn kritische instelling laat hem echter in de steek, waar hij poogt zijn reis naar de Sowjet-Unie te rechtvaardigen.

"Natuurlijk zijn er gruwzaam vrijheidsstrijders vermoord in Hongarije - maar moet een mens blijven wegblijven van Parijs, Londen of Zandvoort vanwege gedode vrijheidsstrijders in Algiers, Cyprus of op Celebes? Moeten, omdat de Staten de mensen gruwelijke dingen plegen aan te doen, de mensen elkaar blijven ontwijken? Vragen van dommer retoriek zijn er zelden gesteld. Natuurlijk moet een mens verstandiger zijn dan zijn staat en doen, wat zinvol is".

"Het Vrije Volk" merkt naar aanleiding hiervan o.m. op: "Het gaat hier om de vraag of het zinvol is in de zomer van 1957 de gast te zijn van een regering, die nog in het najaar van 1956 Hongaarse vrijheidsstrijders heeft doen doden en daarmee tot op de huidige dag door middel van haar zetbaas KADAR doorgaat. Dit is n.l. wat de heer VIRULY heeft gedaan.

Niet dat hij Moskou bezocht, maar dat hij aan een door de communistische regering opgezette show, waar de onoprechtheid duimdik oplicht, meedoet wordt hem kwalijk genomen".

"Hinag"

De Stichting "Hinag" ("Hulp aan invalide oud-Oost-frontstrijders, nabestaanden, politieke gevangenen en anderen") is onlangs enige malen in "De Waarheid" onderwerp van bespreking geweest. Naar aanleiding van het in de "Hinag-koerier" (zomermaand 1957) verschenen jaarverslag van de stichting over 1956 bracht het CPN-dagblad een sterk "anti-fascistisch" gekleurd relaas. Aldus doende, hervatte "De Waarheid" - na een onderbreking van bijna een jaar - een stellingname tegen de voren genoemde organisatie.

Zo verscheen op 12 juli 1957 een artikel onder de kop "Hinagleider Van HOUTEN is kind aan huis in Bonn".

Ter toelichting van de, volgens "De Waarheid", verdachte politieke activiteiten van de "Hinag" is een bloemlezing gegeven uit het "Hinag"-jaarverslag over 1956, waarbij o.m. aandacht is gewijd aan het werk van de "zoekdienst" van de "Hinag" naar vermisten.

Speciaal te dien opzichte merkt de redactie van de CPN-krant op, dat zich haars inziens achter de "zoekdienst" naar vermisten het nieuwe fascisme organiseert met steun uit Bonn. De conclusie van het "Waarheid"-artikel behelst, dat werkzaamheden der stichting weinig met hulpwerk en heel veel met fascistische politiek te maken hebben.

In het "Hinag"-jaarverslag over 1956 is nog gesproken van intensivering en toeneming van het werk der stichting op velerlei speciaal gebied. Er werden contacten gelegd met diverse reclasseringsverenigingen en kerkgenootschappen. Er was een nauwe samenwerking met de "Duitse Hulporganisatie van voormalige Soldaten der SS" (opmerking dzz.: bedoeld is de "HIAG", die echter in het jaarverslag niet als zodanig wordt aangeduid).

"Hinag"-functionarissen en een groot aantal andere Nederlanders, zo vervolgt het jaarverslag, bezochten o.m. een aantal

door de HIAG in West-Duitsland georganiseerde "zoekdienst-tentoonstellingen".

Het jaarverslag vermeldt nog dat op het terrein van de "zoekdienst" een samenwerking tot stand kwam tussen de "Hinag", de HIAG, het Nederlandse en het Duitse Rode Kruis.

In de zomer van 1956, zo is in het bedoelde verslag nog te lezen, bracht de "Hinag"-penningmeester (J.G. van HOUTEN) enkele bezoeken aan Duitse ambtelijke instanties voor het leggen en verstevigen van voor de "Hinag" belangrijke contacten. (opm. dzz: J.G. van HOUTEN was tijdens de Duitse bezetting van Nederland NSB-burgemeester van Dordrecht).

Ten aanzien van het vorenstaande kan worden gezegd, dat zich in de gelederen van de "Hinag" ongetwijfeld nog vele lieden bevinden, die de SS met hart en ziel waren toegedaan. Zij hadden de Duitse zijde gekozen, zoals "Hinag"-voorzitter J.E. TIMMER zich eens uitdrukte: "terwille van de duizendjarige cultuur van het Avondland".

Wat dusverre is nochtans niet kunnen blijken, dat aan de activiteiten van de "Hinag"-stichting een politiek streven ten grondslag ligt.

Recente activiteiten.

Evenals in voorafgaande jaren had de Stichting "Hinag" ook in 1957 een autobustocht voor invalide oud-frontstrijders en weduwen van frontsoldaten georganiseerd.

Als een bijzondere attractie hadden de organisatoren van deze dag (18-8-57) aan bovengenoemde tocht een tentoonstelling van de "vermisten-zoekdienst" in het gebouw voor Kunsten en Wetenschappen te Utrecht verbonden.

"De Waarheid" van 19 augustus j.l. heeft het noodzakelijk geacht commentaar te leveren op deze "Hinag"-activiteit. Op de voorpagina verscheen een bijdrage onder het opschrift: "England ist unser Feind", met als onderkop "SS-ers hielden stertocht door provincie Utrecht".

Zingend van "Pantzer", die door Afrika rollen en van "Engeland, onze vijand" (alles in het Duits) reed gistermiddag, aldus het verslag, een groot aantal ex-SS-ers in bussen en per-

sonenauto's door de provincie Utrecht. Deze stertocht was georganiseerd door de "Hinag", door "De Waarheid" bestempeld als "de uit West-Duitsland gefinancierde organisatie van oud-SS-ers".

Het "Waarheid"-artikel vermeldt verder, dat "Justitie", onder druk van de publieke verontwaardiging de "fotoschouw" van de vermisten-zoekdienst verboden heeft. Het CPN-blad beweerde ten onrechte, dat de burgemeester van Utrecht hiervoor aanvankelijk toestemming had verleend. Deze autoriteit had echter, naar vernomen werd, de bijeenkomst verboden op grond van de bepaling in artikel 219 der Gemeentewet.

* * *

HOOFDSTUK IV - ACTIVITEITEN INDONESIËRS, SURINAMERS, CHINEZEN, enz.

Verjaardag "Republik Indonesia".

Ter herdenking van de stichting der R.I. (17 augustus 1945) zijn te Amsterdam en te 's-Gravenhage feestelijke bijeenkomsten gehouden. Het dagblad "De Waarheid" deed blijken van de CPN-sympathie en het lid van het partijbestuur, mevrouw Annie AVERINK, schreef een gelegenheidsartikel voor "Politiek en Cultuur". Bij de feestelijkheden in Den Haag waren vijftig Republikeins gezinde Ambonezen aanwezig, die bereids om terugzending naar Indonesië hebben gevraagd.

Annie AVERINK suggereert in haar bijdrage voor 'P. en C!', dat het Nederlandse en Amerikaanse imperialisme nog steeds in Indonesië wroeten en daar met hun agenten het separatisme stimuleren. Verder snijdt zij ook de kwestie Nieuw-Guinea aan. Zij weet te vertellen, dat de "Partai Kommunis Indonesia" (PKI) aldaar ook leden heeft.

Afgereisd naar Indonesië.

Het niet verlengen van de verblijfsvergunning voor ONG Hui-yang (Amsterdam), het P.I.-hoofdbestuurslid en diens daarop gevolgd vertrek naar Indonesië hebben enige reacties opgewekt. Het gebeurde is uitgelegd als een "verwijdering uit Nederland". Het dagblad "De Waarheid" heeft zich bijzonder met dit geval beziggehouden en daarbij aangedrongen op tegenmaatregelen van de zijde der R.I. Naast de agitatie uit communistische hoek - ook in Indonesië - is er bezwaar gerezen van de zijde der Indonesische studentenvereniging "Persatuan Peladjar Indonesia" (PPI) in Amsterdam. Deze vereniging heeft zich in een brief tot de Nederlandse Studentenraad gewend waarvan ook melding is gemaakt in het dagblad van de CPN. In het schrijven wordt gesteld, dat door de maatregel tegen ONG Hui-yang grote onzekerheid voor de Indonesische studenten is ontstaan. In verband daarmee heeft de PPI aan de Studentenraad gevraagd stappen te doen, maar in welke richting is niet bekend.

Festival-indrukken.

Verscheidene Indonesiërs en Surinamers trokken naar het Wereldjeugdfestival in Moskou. Onder deze festivalgangers zijn slechts enkelen als communistisch georiënteerd aan te merken. De correspondent te Amsterdam van het Indonesische blad "Merdeka" is op uitnodiging naar Moskou gegaan. Blijkens een artikel van hem, opgenomen in de "Nieuwe Rotterdamse Courant" van 22 augustus j.l. is hij verre van geestdriftig gestemd teruggekomen, teleurgesteld door hetgeen na veertig jaar Sowjet-bewind door hem zou zijn waargenomen.

In Europa studerende Indonesiërs.

Te Düren (West-Duitsland) is een conferentie gehouden van in Europa studerende Indonesiërs. Zij besloten een organisatie te stichten, waarin hun veertien verenigingen vertegenwoordigd zullen zijn. Voorlopig zal de nieuwe organisatie in Parijs zetelen. Tijdens de bedoelde conferentie is de studenten aanbevolen in "neutrale" landen te gaan studeren, d.w.z. in landen, die geen koloniaal verleden hebben en die geen positie innemen in een politiek blok.

Surinamers onenig.

Te Amsterdam organiseerden "Ons Suriname", "Wie Eegie Sanie" en de "Surinaamse Studenten Vereniging" de zgn. Emancipatie-herdenking (afschaffing van de slavernij in Suriname.) Opgevoerd werd het stuk "Codjo, de wegloper", dat omstreeks 1799 speelt, "toen de slavernij nog in volle gang was", aldus het programma.

De "Surinaamse Studenten Vereniging" dreigt uit elkaar te vallen. De afdelingen Leiden en Delft zijn tegenstanders van de h.i. te strakke houding van het hoofdbestuur tegen het zgn. Statuut. Men is doende een andere vereniging op te richten.

Ambonezen.

Wat de Ambonese samenleving in Nederland betreft valt nog op te merken, dat de zgn. R.M.S.-regering te Rotterdam (nog) af-

wijzend staat tegenover het Ambonese "Nationaal Front" onder voorzitterschap van APONNO. Duidelijk kwam dit tot uiting tijdens een bijeenkomst van het bestuur van dit Front met de R.M.S.-regering. Haar standpunt in dit opzicht wordt blijkbaar bepaald door het feit, dat lang niet alle Ambonezen zich achter het "Nationaal Front" geschaard hebben.

De maandelijks terugkeer van Ambonezen naar Indonesië in groepen van vijftig personen is door Djakarta weer stopgezet. Er bestaat momenteel geen enkel uitzicht op terugkeer.

* * *

A G E N D A

<u>Datum</u>	<u>Bijeenkomst</u>	<u>Plaats</u>	<u>Organisatie</u>
25 aug. - 1 sept.	5e Congres der Int. Unie van Architecten	Moskou	IUA
**najaar 1957	4e Congres BHBV	Amsterdam	EVC
27-29 sept. 1957	2e Wereldcongres van doktoren	Cannes (Fr.)	WCD
**sept./okt. 1957	5e Congres BNOP	Amsterdam	EVC
4-15 okt.'57	4e WVV-congres	Leipzig	WVV
* medio okt.'57	Landelijke vrou- wen-conferentie	Amsterdam (?)	NVB
* 2 nov.1957	4e Congres ABHM	Amsterdam	EVC
* december '57	6e Congres OPSJ	?	OPSJ
1958	Intern. conf. VVI- Text. en Kleding/ WVV	?	VVI-Textiel en Kleding/WVV
begin 1958	3e Congres FIR	?	FIR
* voorjaar 1958	4e Wereldvrouwen- congres	?	IDVF
juli 1958	Congres vakbonds- jeugd WVV	Praag	WVV

** = datum lijkt twijfelachtig, daar in de laatste maanden geen bevestiging werd ontvangen.

* = nieuw c.q. aangevuld.

VERTROUWELIJK

Stakingen overzicht in
juli/augustus 1957. - -

<u>Bedrijf</u>	<u>Aanleiding</u>	<u>Inmenging Vakbonden</u>	<u>Resultaat</u>	v o l g n o
N.V. Ned. Schoen- en Lederfabr. Bata te Best.	Eis tot loonsverhoging.	Geen.	Geen.	1.
Text.bedr. N.V. Schuttersveld te Enschede.	Besluit directie om vacantie-uitkering in 2x 2% uit te betalen i.p.v. 3% + 1% met Kerstdagen.	NVV bemiddelde	Geen.	2.
N.V. Hazemeyer te Hengelo.	Eis tot 10% loonsverhoging in afd. Reyrol en Batterijen.	Geen directe inmenging.	Geen.	3.
Zijdeweve-rij N.V. Hardick te Enschede.	Besluit directie kwaliteitstoelage met 1% te verminderen i.v.m. aflevering v. slechte stukken	KAB, NVV en CNV bemiddelden.	Geen.	4.
Ned. Bouw Syndicaat, Geuzenveld, Amsterdam.	Ontslag v. 3 arbeiders, n.a.v. handgemeen met uitvoerder.	ABWB/EVC stockte.	Handhaving ontslag 3 arbeiders. Andere stakers, aanvankelijk ontslagen, weer aangenomen.	5.
N.V. Sajat-fabr. P. Clos & Leembergen, Leiden.	Besluit directie om vacantie-uitkering in 2x 2% uit te betalen i.p.v. 3% + 1%.	KAB, NVV en CNV bemiddelden.	Geen.	6.
N.V. Leidse Text.fabr. Gebrs. van Wijk & Co., Leiden.	Besluit directie om vacantie-uitkering in 2 x 2% uit te betalen i.p.v. 3% + 1%.	KAB, NVV en CNV bemiddelden.	Geen.	7.

VERTROUWELIJK

V Begin De onder de stakingsstreep vermelde getallen geven het aantal
o in vo- stakers aan. De boven de stakingsstreep vermelde getallen geven
l rige het aantal arbeiders aan dat in normale toestand werkzaam is.
g maand.
n . = staking met vooraf bepaalde tijdsduur (korter dan 24 uren).
o - = staking met vooraf bepaalde tijdsduur (24 uur of langer).
= = staking met niet vooraf bepaalde tijdsduur.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
1.	~~2141~~ (406 Belg. arb.) ~~239~~ Belg. arb. (op 4 juli nog 100 stakers; actie verder verlopen).																														
2.	~~1650~~ ~~850~~																														
3.	~~50~~																														
4.	~~60~~ ~~17~~																														
5.	~~200~~ ~~30~~																														
6.	~~350~~ ~~30~~																														
7.	~~500~~ ~~+220~~																														

VERTROUWELIJK

Stakingen overzicht in
juli/augustus 1957.

<u>Bedrijf</u>	<u>Aanleiding</u>	<u>Inmening Vakbonden</u>	<u>Resultaat</u>	<u>V o l g n o</u>
Hollandse Constr. Werkplaat- sen, Leiden	Eis tot 5% loonsverhoging.	EVC stookte.	---	8.
Wolfabriek N.V. Johan Parmentier Leiden.	Besluit directie om vacan- tie-uitkering uit te beta- len in 2 x 2%.	Geen.	Geen.	9.
Fa. N.V. Blijden- stein & Co., En- schede.	Accoordverklaring OR om va- cantie-toeslag te doen uit betalen in 2 x 2%, i.p.v. 3% + 1%.	CPN en EVC stookten.	Geen.	10.
Stoomv.Mij. Nederland, Amsterdam.	Verzoek v. directie over- werk te verrichten op 13-7. (zaterdagmiddag).	CPN en EVC stookten.	Geen.	11.
Text. bedr. Nice ter Kuile, Enschede.	Klacht v. 10 wevers over het bedienen van te veel getouwen.	Geen.	Taak carrièrewe- vers iets ver- minderd.	12.
N.V. Ju- nius & Zn. te Rotter- dam.	Eis classificeerders va- cantietoeslag ineens te ontvangen i.p.v. 2 x 2%.	Metaal/EVC.	Geen.	13.
Steenfabr. De Concur- rent te Heiliger- lee.	Eis voor kolentoeslag van f.50.-- per man.	EVC.	Geen.	14.

VERTROUWELIJK

V Begin De onder de stakingsstreep vermelde getallen geven het aantal
 o in vo- stakers aan. De boven de stakingsstreep vermelde getallen geven
 l rige het aantal arbeiders aan dat in normale toestand werkzaam is.
 g maand
 n . = staking met vooraf bepaalde tijdsduur (korter dan 24 uren).
 e - = staking met vooraf bepaalde tijdsduur (24 uur of langer).
 = = staking met niet vooraf bepaalde tijdsduur.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31			
8.					<u>=</u> 200																													
9.										<u>200</u> <u>27</u>																								
10.										<u>1000</u> <u>20</u>																								
11.													<u>250</u>	(3 ploegen SMN en 3 ploegen SHB).																				
12.																				<u>+1200</u> <u>30</u>														
13.																																		
14.																																		op 1 aug. <u>32</u> <u>16</u>